

**Извештај о ревизији правилности пословања Компаније
Прва искра - наменска производња а. д. - Привредно
друштво за производњу експлозива Барич, Барич, за
2023. годину, у делу који се односи на мере исправљања
по Извештају о ревизији финансијских извештаја из
2020. године**

Број: 400-41/2024-06/12
Београд, 25. октобар 2024. године

Мисија

Државна ревизорска институција поузданим информацијама доприноси добром управљању, транспарентности и одговорности у јавном сектору.

¹ Насловна фотографија је преузета из архиве Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич

Зашто смо спровели ову ревизију?

Према Закону о ДРИ у послеревизионом поступку се оцењује да ли су мере исправљања задовољавајуће. Послеревизиони поступак се завршава издавањем послеревизионог извештаја најчешће у року од четири до пет месеци од издавања извештаја о ревизији. Након издавања послеревизионог извештаја, препоруке са дужим роком отклањања се прате, а ДРИ нема механизам да реагује у случају да се не спроводе осим спровођења нове ревизије. У поступку процене ризика утврђено је да постоји ризик да Компанија Прва искра - наменска производња а. д. Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич, није отклонило утврђене неправилности на задовољавајући начин због чега је донета одлука о спровођењу ревизије.

Шта смо препоручили?

За уређење области које су биле предмет ревизије дали смо девет препорука које су усмерене на успостављање финансијског управљања и контроле, интерне ревизије, правилно евидентирање некретнина, постројења и опреме, залиха, обавеза из пословања, као и на то да се одлуке о расподели добити за 2019. и 2020. годину доставе Влади Републике Србије ради давања сагласности на наведене одлуке.

Резиме

Компанија Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич:

12 неправилности је отклонило у целости

- извршило је попис земљишта на дан 31. децембар 2023. године;
- рачуноводственим политикама дефинисало је критеријуме за признавање и накнадно мерење инвестиционих некретнина;
- у набавну вредност материјала укључило је зависне трошкове набавке;
- извршило је обрачун обезвређења потраживања;
- донело је одлуку о престанку признавања резервисања за трошкове у гарантном року за које нису испуњени услови за признавање у складу са МРС 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

Пет неправилности је делимично отклонило

- Извршило је процену фер вредности некретнина постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године, али није након извршене процене тржишне вредности, утврђивало кретања фер вредности сагласно 16 – Некретнине, постројења и опрема;
- Устројило је аналитичку евиденцију и основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима у припреми чине радни налози и требовања. Међутим, Друштво није утврђивало износ трошкова зарада ангажованих запослених и наведене трошкове није укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.
- Уз сагласност Владе, донело је Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2022. и за 2021. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије. Међутим, Друштво је без сагласности Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. и 2020. годину и није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије и Законом о буџету за 2019. годину.
- У цену коштања недовршене производње и готових производа укључило је трошкове зарада за запослене у складу са МРС 2 – Залихе. Међутим, Друштво је у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа у 2023. години укључило трошкове транспортних услуга, остале личне расходе и накнаде, трошкове услуга одржавања некретнина, постројења и опреме који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу МРС 2 – Залихе, ни и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Једну неправилност није отклонило

- Није исказало авансе за више плаћене обавезе према добављачима, већ је исказало обавезе из пословања у мањем износу од 529 хиљада динара, што није у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

САДРЖАЈ

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ.....	5
1. Мере исправљања неправилности утврђених у спроведеној ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич из 2020. године	5
1.1. Друштво је у целости отклонило 12 неправилности	5
1.2. Друштво је делимично отклонило пет неправилности	10
1.3. Друштво није отклонило једну неправилност	16
II РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ И ПРЕПОРУКА	17
III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВУ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА	20
IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ.....	22
1. Предмет ревизије	22
2. Ревидирани период пословања	22
3. Информације о субјекту ревизије.....	22
4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима	23
5. Критеријуми	24
6. Методологија рада	24
7. Стандарди ревизије примењени у ревизији	24
V Прилози.....	25
Прилог 1 – Интерна контрола и интерна ревизија	26
1.1. Финансијско управљање и контрола	26
Прилог 2 – Мере исправљања неправилности утврђених у спроведеној ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину у делу који се односи на финансијске извештаје.....	30
2.1. Неправилност у вези са вредновањем нематеријалне имовине	30
2.2. Неправилност у вези са пописом земљишта.....	30
2.3. Неправилност у вези са вредновањем грађевинских објеката	31
2.4. Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме.....	32
2.5. Неправилност у вези са вредновањем инвестиционих некретнина	34
2.6. Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме у припреми.....	35
2.7. Неправилност у вези са евидентирањем дугорочних финансијских пласмана.....	36
2.8. Неправилност у вези са евидентирањем набавне вредности залиха	37
2.9. Неправилност у вези са вредновањем залиха недовршене производње и готових производа.....	37
2.10. Неправилност у вези са евидентирањем залиха робе	38
2.11. Неправилност у вези са евидентирањем потраживања по основу продаје.....	38
2.12. Неправилност у вези са евидентирањем краткорочних финансијских пласмана	39
2.13. Неправилност у вези са исказивањем краткорочних финансијских пласмана ..	40
2.14. Неправилност у вези са евидентирањем капитала	40
2.15. Неправилност у вези са евидентирањем дугорочних резервисања	44
2.16. Неправилност у вези са евидентирањем обавеза из пословања.....	44
2.17. Неправилност у вези са евидентирањем трошкова производних услуга.....	45
2.18. Неправилност у вези са евидентирањем нематеријалних трошкова.....	45

I ЗАКЉУЧЦИ И НАЛАЗИ

1. Мере исправљања неправилности утврђених у спроведеној ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич из 2020. године

1.1. Друштво је у целости отклонило 12 неправилности

1.1.1. Друштво је проценило користан век нематеријалне имовине у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво није проценило користан век нематеријалне имовине коју исказује у износу од 9.525 хиљада динара (техничку документацију за производњу бризантних експлозива), што није у складу са параграфима 88 и 89 МРС 38 – Нематеријална имовина. Такође, Друштво није вршило преиспитивање корисног века употребе нематеријалне имовине (софтвер и остала права) у складу са параграфом 104 МРС 38 – Нематеријална имовина. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 614 хиљада динара.

Друштво је проценило користан век нематеријалне имовине коју исказује на дан 31. децембар 2023. године у износу од 6.869 хиљада динара.

Увидом у стање нематеријалне имовине на дан 31. децембар 2023. године и набавку нематеријалне имовине у 2023. години, утврђено је да је Друштво извршило попис нематеријалне имовине на дан 31. децембар 2023. године и вршило обрачун амортизације на основу утврђеног корисног века.

1.1.2. Друштво је извршило попис земљишта на дан 31. децембар 2023. године.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво није вршило попис земљишта на дан 31. децембар 2019. године, што није у складу са чланом 16 Закона о рачуноводству.

Друштво је на дан 31. децембар 2023. године извршило попис земљишта које је исказало у финансијским извештајима у износу од 455.211 хиљаде динара. Такође, Друштво је устројило аналитичку евиденцију земљишта.

1.1.3. Друштво је рачуноводственим политикама дефинисало критеријуме за признавање и накнадно мерење након почетног признавања инвестиционих некретнина у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво није за инвестиционе некретнине у својим рачуноводственим политикама дефинисало критеријуме за признавање и накнадно мерење након почетног признавања у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

Одлуком о изменама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственој политици број 69 од 30. јануара 2019. године коју је донео Надзорни одбор Друштва 30. децембра 2019. године дефинисани су критеријуми за признавање и накнадно мерење након почетног признавања у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

1.1.4. Друштво је на основу Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године у 2020. години евидентирало отпис осталих дугорочних пласмана у износу од 500 хиљада динара.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво у оквиру осталих дугорочних финансијских пласмана исказује потраживања која потичу из ранијих година у износу од 500 хиљада динара и за која у поступку ревизије нису презентоване рачуноводствене исправе којима се доказује основ признавања, а није преиспитивало да ли испуњавају услове за признавање на позицији дугорочних финансијских пласмана и није вршило евентуално обезвређење у складу са захтевима МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање.

Друштво је у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу осталих дугорочних пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године, евидентирало отпис осталих дугорочних пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 500 хиљада динара.

1.1.5. Друштво је у 2023. години у набавну вредност материјала (угља) укључило зависне трошкове набавке (трошкове превоза) у складу са МРС 2 – Залихе.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво у набавну вредност материјала (угља) није укључило зависне трошкове набавке (трошкови превоза) у износу од 7.146 хиљада динара, што није у складу са параграфима 10 и 11 МРС 2 – Залихе. У складу са захтевима МРС 2 – Залихе, набавна вредност/цена коштања залиха обухвата све трошкове набавке, трошкове конверзије и друге трошкове настале у процесу довођења залиха на садашњу локацију и у садашње стање.

Друштво је у 2023. години у набавну вредност материјала (угља) укључило зависне трошкове набавке (трошкове превоза) у складу са параграфима 10 и 11 МРС 2 – Залихе, односно набавна вредност залиха материјала (угља) обухватала је све трошкове набавке и друге трошкове настале у процесу довођења залиха на садашњу локацију и у садашње стање.

1.1.6. Друштво у 2023. години нема исказане залихе робе на царинском складишту.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво није презентовало документацију на основу које су залихе робе у царинском складишту евидентиране у пословним књигама.

Друштво је у 2021. години на основу извештаја Централне пописне комисије број 21 од 25. јануара 2021. године и одлуке Надзорног одбора број 39 од 27. јануара 2021. године отписало стање у царинском складишту јер је констатовано да се ради о курсној разлици, а да пописом није констатовано постојање робе у наведеном магацину. На дан 31. децембар 2023. године Друштво нема исказане залихе робе у царинском складишту.

1.1.7. Друштво је у 2023. години извршило обрачун обезвређења потраживања у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво исказало потраживања од купаца у земљи која су старија од годину дана и више се не класификују као обртна средства јер не испуњавају услове прописане параграфом 66 МРС 1 – Презентација финансијских извештаја у укупном износу од 5.566 хиљада динара, а за њих Друштво није вршило процену наплативости, као ни умањење вредности, што није у складу са параграфима 58, 59 и 63 МРС 39 – Финансијски инструменти.

Такође, Друштво је наплаћена потраживања у 2020. години у износу од 96.702 хиљаде динара која су обезвређена у 2019. години као корективни догађај у складу са параграфом 8 МРС 10 – Догађаји после извештајног периода евидентирало у корист прихода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха, уместо корекцијом расхода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха, што није у складу са чланом 47 Правилника о Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике, којим је прописано да се у оквиру расхода по основу обезвређења имовине које се вреднује по фер вредности кроз Биланс успеха, исказује обезвређење потраживања и краткорочних финансијских пласмана.

Друштво је у 2023. години извршило обрачун обезвређења потраживања у складу са МСФИ 9 Признавање обезбеђења – Финансијски инструменти.

1.1.8. Друштво је на предлог пописне комисије која је извршила анализу краткорочних финансијских пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године, у 2020. години евидентирало отпис краткорочних финансијских пласмана у износу од 380 хиљада динара.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво у оквиру краткорочних финансијских пласмана исказује потраживања која потичу из ранијих година у износу од 380 хиљада динара и за која у поступку ревизије нису презентоване рачуноводствене исправе којима се доказује основ признавања, а није преиспитивало да ли она испуњавају услове за признавање на позицији краткорочних финансијских пласмана и није вршило евентуално обезвређење у складу са захтевима МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање.

Друштво у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу краткорочних финансијских пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године, евидентирало отпис краткорочних финансијских пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 380 хиљада динара.

1.1.9. Друштво је потраживања по основу краткорочних финансијских пласмана, која су на дан 31. децембар 2020. године исказана у износу од 99.988 хиљада динара, наплатило у целости.

У претходној ревизији утврђено је да потраживања на дан 31. децембар 2019. године, која исказује у пословним књигама у износу 116.906 хиљада динара, Друштво није свело на средњи курс валуте, сагласно Уговору о регулисању међусобних односа закљученом у 2019. години са Експлозиви Rudex Предузећем за трговину, извоз увоз д. о. о., Београд (као Дужникаом), физичким лицем (као Солидарним дужником) и Друштвом (као Повериоцем), што није у складу са параграфима 78, 86 и 88 МРС 39 – Финансијски инструменти. Такође, у поступку ревизије је утврђено да на дан закључења Уговора исказана потраживања у пословним књигама Друштва (као Повериоца) према дужнику износе 161.038 хиљада динара, што је мање за 5.901 хиљаду динара од износа који је наведен у Уговору, а у поступку ревизије није презентована документација на основу које је утврђен износ потраживања у износу од 5.901 хиљаде динара и да износ од 1.400.351,97 евра не представља девизну противвредност утврђеног динарског дуга на дан закључења уговора. Такође, утврђено је да су Друштву предате менице у којима је уписан износ дуга и датум доспећа иако је наведеним Уговором дефинисано да се Друштву предају бланко менице са уписаним датумом доспећа тако да доспевају истовремене са датумом доспећа ануитета из плана отплате.

Друштво је наплату потраживања по Уговору вршило реализацијом предатих попуњених меница и није вршило обрачун курсних разлика за наплаћене ануитете и није утврдило износ потраживања на дан 31. децембар 2019. године.

Друштво је закључило Анекс уговора у 2020. години о регулисању међусобних односа којим је дефинисано да уговорене стране сагласно утврђују да потраживање Друштва као Повериоца на дан 31. децембар 2020. године износи 99.988 хиљада динара и да ће се измирити у року од 24 месеца према новом плану отплате, а увидом у пословне књиге утврђено је да Друштво на дан 31. децембар 2020. године исказује потраживање у наведеном износу. На дан 31. децембар 2023. године, по наведеном основу нису исказана потраживања јер су у целости наплаћена.

1.1.10. Друштво је у 2020. години донело Одлуку о престанку признавања резервисања за трошкове у гарантном року и на дан 31. децембар 2023. године Друштво нема формирана резервисања за трошкове у гарантном року.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво у пословним књигама на дан 31. децембар 2019. године исказало дугорочна резервисања за трошкове у гарантном року у износу од 180.399 хиљада динара које је формирало у ранијем периоду, а за која на дан 31. децембар 2019. године нису испуњени услови да би се извршило признавање сагласно параграфу 14 МРС 37 –

Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Наведено је имало за ефекат исказивање у финансијским извештајима за 2019. годину прецењених обавеза по основу дугорочних резервисања и потцењених прихода из ранијих година у износу од 180.399 хиљада динара.

Друштво је у 2020. години донело Одлуку о престанку признавања резервисања за трошкове у гарантном року и у пословним књигама смањило обавезе по основу дугорочних резервисања. На дан 31. децембар 2023. године Друштво нема формирана резервисања за трошкове у гарантном року.

1.1.11. Друштво у 2023. години није исказало трошкове производних услуга који се односе на консултантске услуге.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво у 2019. години у оквиру трошкова производних услуга евидентирало трошкове консултантских услуга у износу од 12.419 хиљада динара који су настали тек у 2020. години, када је извршена услуга консултанта, сагласно уговорима закљученим са консултантима, према којима је обавеза Друштва за консултантску накнаду у износу од 12.419 хиљада динара настала у 2020. години, наплатом потраживања од инокупаца са којима је Друштво закључило купопродајни уговор. Наведено поступање није у складу са чланом 19 Закона о рачуноводству и параграфима 27 и 28 МРС 1 – Презентација финансијских извештаја и има за последицу исказане прецењене трошкове производних услуга и прецењене обавезе у износу од 12.419 хиљада динара у финансијском извештају за 2019. годину. У 2023. години нису настали трошкови производних услуга који се односе на консултантске услуге.

1.1.12. Сходно одредбама Закона о престанку важења закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, који је ступио на снагу 1. јануара 2020. године, Друштво није обрачунавало умањење зарада.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво мање исказало трошкове по основу умањења зарада и мање исказало обавезе по основу умањења зарада у износу од 2.278 хиљада динара. Наиме, Друштво је обрачунало умањење зарада у износу од 5.586 хиљада динара и за исти износ мање исплатило зараде запосленима, а у пословним књигама је евидентирало трошкове по основу умањења зарада и обавезе по основу умањења зарада само у износу од 3.308 хиљада динара и на рачун јавних прихода Републике Србије по основу умањења зарада у 2019. години уплатило износ од 3.204 хиљаде динара.

Сходно одредбама Закона о престанку важења закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 86/2019), који је ступио на снагу 1. јануара 2020. године, Друштво није обрачунавало умањење зарада.

**1.2. Друштво је
делимично
отклонило пет
неправилности**

1.2.1. Друштво је извршило процену фер вредности грађевинских објеката на дан 31. децембра 2019. године, али није за непокретности које су исказане у износу од 414.944 хиљаде динара утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво у 2019. години и у претходним периодима није вршило преиспитивање корисног века употребе грађевинских објеката у складу са параграфом 51 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама корисног века употребе знатно различита од претходних, нити је прилагодило стопе амортизације новим околностима. Наведено има за последицу исказивање у аналитичкој евиденцији одређеног броја средстава која су и даље у употреби, а немају исказану садашњу вредност, односно укупни трошкови амортизације су распоређени током дела корисног века употребе средстава, а не током целог периода коришћења. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 6.349 хиљада динара, што чини 0,65 % укупне набавне вредности грађевинских објеката (970.369 хиљада динара).

Друштво је извршило процену фер вредности грађевинских објеката на дан 31. децембра 2019. године и рачуноводственим политикама дефинисало да се некретнине, постројења и опреме, након почетног признавања, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштену вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења.

Након извршене процене тржишне вредности некретнина на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 414.944 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација, односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 4)

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.3. Неправилност у вези са вредновањем грађевинских објеката.

1.2.2. Друштво је извршило процену фер вредности постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године, али за постројења и опрему, које су исказане у износу од 340.061 хиљаде динара, није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У претходној ревизији утврђено је да након извршене процене тржишне вредности постројења – опреме у 2012. години за групу средстава чија набавна вредност на дан 31. децембар 2019. године износи 137.523 хиљаде динара, а која се сагласно усвојеним рачуноводственим политикама након почетног признавања исказују по моделу фер вредности, Друштво није вршило ревалоризацију постројења – опреме, нити је утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода, сагласно параграфима 31 и 34 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. У оквиру наведене опреме, исказана је опрема набавне вредности 105.614 хиљада динара која нема исказану садашњу вредност.

Такође, у претходној ревизији је утврђено да опрема (35 ставки) коју Друштво користи за обављање делатности нема исказану набавну вредност, а испуњава услове за признавање, прописане параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и није вршило преиспитивање корисног века употребе постројења и опреме у складу са параграфом 51 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 95.291 хиљаду динара, што чини 10,52 % укупне набавне вредности постројења и опреме (905.494 хиљаде динара).

Друштво је извршило процену фер вредности постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године и рачуноводственим политикама дефинисало да се некретнине, постројења и опреме, након почетног признавања, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштену вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења.

Међутим, Друштво је у 2023. години извршило процену корисног века за опрему набавне вредности 448.767 хиљада динара (на дан 1. јануар 2023. године опрема набавне вредности 208.914 хиљада динара није имала исказану садашњу вредност), а које исказује по ревалоризованој вредности и за које су формиране ревалоризационе резерве у износу од 52.405 хиљада динара, кориговало стопе амортизације и у пословним књигама евидентирало промену корисног века као исправку грешке из ранијих година на терет исправке вредности постројења и опреме у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од

176.012 хиљада динара. Такође, у оквиру постројења и опреме исказана је опрема набавне вредности 73.503 хиљаде динара која нема исказану садашњу вредност, што чини 21,61 % укупне набавне вредности постројења и опреме (1.050.210 хиљада динара).

Након извршене процене тржишне вредности, постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 340.061 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 5).

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.4. *Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме.*

1.2.3. Друштво је устројило аналитичку евиденцију и основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима у припреми чине радни налози и требовања. Међутим, Друштво није утврђивало износ трошкова зарада ангажованих запослених Друштва и наведене трошкове није укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У претходној ревизији утврђено је да Друштво у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказује износ од 98.870 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу који обухвата опрему и материјал за изградњу постројења за производњу, за које Друштво није устројило аналитичку евиденцију према врсти, количини и вредности, што није у складу са чланом 11 Закона о рачуноводству и нема рачуноводствене исправе која би служила као основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима (радни налози и требовање) односно утврђивање набавне вредности / цене коштања, што није у складу са чланом 8 Закона о рачуноводству. Такође, у поступку ревизије је утврђено да су за монтажу опреме (која обухвата машинске и електро радове) која чини саставни део постројења ангажовани запослени Друштва, а у поступку ревизије нису презентовани радни налози, нити је Друштво утврђивало износ трошкова радне снаге и наведене трошкове укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Друштво је у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказало износ од 128.428 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу и који обухвата опрему и материјал за изградњу постројења за производњу у износу од 65.169 хиљада динара за које је Друштво устројило аналитичку евиденцију према врсти, количини и вредности и да радни налози и требовања чине рачуноводствене исправе које служе као основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима и за евидентирање трошкова одржавања.

Међутим, Друштво није утврђивало износ трошкова радне снаге за монтажу опреме (која обухвата машинске и електро радове), а за коју су ангажовани запослени Друштва и наведене трошкове укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 6)

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.6. *Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме у припреми.*

1.2.4. Друштво је у цену коштања укључило трошкове зарада за запослене у складу са МРС 2 – Залихе, али и остале трошкове који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу МРС 2 – Залихе, ни и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа укључило трошкове (трошкови продаје робе, трошкови зарада и накнада зарада непроизводних радника) у износу од 60.194 хиљаде динара који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе. Последица наведеног поступања Друштва је исказивање у финансијским извештајима за 2019. годину прецењених залиха недовршене производње у износу од 4.645 хиљада динара, готових производа у износу од 10.141 хиљаде динара и потцењено смањење вредности залиха недовршене производње и услуга и готових производа у износу од 14.786 хиљада динара.

Друштво је у цену коштања укључило трошкове зарада за запослене који доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе.

Међутим, Друштво је у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа у 2023. години укључило трошкове транспортних услуга у 2023. години у проценту од 80% од укупног износа трошкова транспортних услуга, односно у износу од 10.277 хиљада динара, остале личне расходе и накнаде у проценту од 60% од укупног осталих личних расхода и накнада, односно у износу од 7.494 хиљаде динара, трошкове услуга одржавања некретнина, постројења и опреме у проценту од 100% односно у најмањем износу од 39.318 хиљада динара, а који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе, ни и у складу са параграфом 12 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема јер трошкови услуге одржавања некретнина, постројења и опреме у најмањем износу од 39.318 хиљада динара не чине трошкове свакодневног одржавања, а нису признати у књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 7)

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.9. *Неправилност у вези са вредновањем залиха недовршене производње и готових производа.*

1.2.5. Друштво је, уз сагласност Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2022. годину и 2021. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије. Друштво је, без сагласности Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину и за 2020. годину, што није у складу са Законом о буџету Републике Србије. Такође, Друштво није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије и Законом о буџету за 2019. годину.

У претходној ревизији утврђено је да је Скупштина Друштва донела Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2017. годину, број 499 од 7. маја 2018. године којом се остварена нето добит Друштва по финансијским извештајима за 2017. годину у износу од 193.608 хиљада динара распоређује у резерве, са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, а 20. јуна 2019. године донела је Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2018. годину, број 450 од 20. јуна 2019. године којом се остварена нето добит Друштва по финансијским извештајима за 2018. годину у износу од 44.773 хиљаде динара распоређује у резерве, са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција.

Друштво је остварену добит у 2017. години, у износу од 193.608 хиљада динара, исказало у оквиру нераспоређене добити, а остварену добит у 2018. години, у износу од 44.773 хиљаде динара, у оквиру резерви.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2018. годину, прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2018. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2017. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да, изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција. Закључком Владе Републике Србије регулисано је да привредна друштва Одбрамбене индустрије Србије 20% припадајућег дела добити по основу власничког удела Републике Србије по завршном рачуну за 2017. годину, што износи 17.939 хиљада динара, уплате у буџет Републике Србије у року од 180 дана од дана доношења закључка, а да преостала расположива средства употребе за покриће губитака из претходних година и финансирање инвестиција.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2019. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2019. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2018. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, што износи 9.644 хиљаде динара, а да, изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Друштво је, без сагласности Владе Републике Србије, донело одлуке којима се утврђена добит за 2017. годину у износу од 193.608 хиљада динара и утврђена добит за 2018. годину у износу од 44.773 хиљаде динара распоређују у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, није донело одлуке о повећању капитала, што није у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године, ни Законом о буџету за 2019. годину.

Друштво је, уз сагласност Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2022. годину према којој остварени нето добитак у износу од 209.114 хиљада динара, остаје нераспоређен са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција.

Друштво је донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2021. годину према којој остварени нето добитак у износу од 6.124 хиљаде динара, делом остаје нераспоређен, у износу од 4.805 хиљада динара са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, док се

износ од 1.319 хиљада динара уплаћује у Буџет Републике Србије у складу са чланом 16 став 2 Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину до 30. новембра 2022. године.

Друштво је, без сагласности Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину којом се остварени нето добитак у износу од 45.718 хиљада динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, као и Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину којом се остварени нето добитак у износу од 2.521 хиљаде динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, што није у складу са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину, односно са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину. Такође, Друштво није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године и Законом о буџету за 2019. годину.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 8).

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.14. *Неправилност у вези са евидентирањем капитала.*

**1.3. Друштво није
отклонило
једну
неправилност**

1.3.1. Друштво је у 2023. години исказало обавезе из пословања у мањем износу од 529 хиљада динара јер плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза није исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

У претходној ревизији утврђено је да је Друштво исказало обавезе из пословања у мањем износу од 908 хиљада динара јер плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза није исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Друштво је у 2023. години исказало обавезе из пословања у мањем износу од 529 хиљада динара јер није плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

У вези са утврђеним, дали смо препоруку за отклањање неправилности (Препорука број 9).

Више детаља у вези са овим налазом дато је у Прилогу 2 – поднаслов 2.16. *Неправилност у вези са евидентирањем обавеза из пословања.*

II РЕЗИМЕ ОТКРИВЕНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ И ПРЕПОРУКА

1. Резиме откривених неправилности

ПРИОРИТЕТ 1¹

1. Представник Републике Србије у Скупштини Друштва који је ту функцију вршио током 2023. године и до дана ревизије, одређен је Закључком Владе од 29. августа 2019. године и мандат му је истекао 29. августа 2023. године.

Два члана Надзорног одбора Друштва који су ту функцију вршили током 2023. године и до дана ревизије изабрани су Одлуком Скупштине од 27. септембра 2019. године и мандат им је истекао 27. септембра 2023. године.

Три извршна директора који су чланови Извршног одбора Друштва, од којих је један председник Извршног одбора – в. д. генералног директора и законски заступник Друштва, именовани су Одлуком Надзорног одбора од 23. јуна 2022. године, за обављање функције чланова Извршног одбора у мандатном периоду в. д. генералног директора од једне године или до избора генералног директора почев од 26. јуна 2022. године, што није у складу са чланом 41 Статута Друштва, којим је прописао да се извршни директори именују на четири године, ни са чланом 426 Закона о привредним друштвима којим је прописано да су, у случају дводомног управљања, органи акционарског друштва, скупштина, надзорни одбор и један или више извршних директора, односно извршни одбор. (1. Интерна контрола и интерна ревизија)

ПРИОРИТЕТ 2²

2. Друштво није успоставило систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, јер није усвојило стратегију управљања ризиком и није доставило Министарству финансија – Централна јединица за хармонизацију годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што није у складу са чланом 7 став 2 и са чланом 19 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору. (1.1 – Финансијско управљање и контрола)
3. Друштво као корисник јавних средстава није успоставило интерну ревизију у складу са одредбама члана 82 Закона о буџетском систему и одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору. (1.2 – Интерна ревизија)
4. Након извршене процене тржишне вредности некретнина на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 414.944 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација, односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. (Некретнине, постројења и опрема. (2.3 – Грађевински објекти)

¹ ПРИОРИТЕТ 1 – Неправилности које је могуће отклонити у року од 90 дана,

² ПРИОРИТЕТ 2 – Неправилности које је могуће отклонити у року до годину дана

5. Након извршене процене тржишне вредности, постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 340.061 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација, односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. Такође, у оквиру постројења и опреме исказана је опрема набавне вредности 73.503 хиљаде динара која нема исказану садашњу вредност, што чини 21,61 % укупне набавне вредности постројења и опреме - 1.050.210 хиљада динара. (2.4 – Постројења и опреме)
6. Друштво је у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказало износ од 128.428 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу који обухвата опрему и материјал за изградњу постројења за производњу у износу од 65.169 хиљада динара. Друштво није утврђивало износ трошкова радне снаге за монтажу опреме (која обухвата машинске и електро радове), а за коју су ангажовани запослени Друштва и наведене трошкове укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. (Некретнине, постројења и опрема у припреми. (2.6 – Некретнине, постројења и опрема у припреми)
7. Друштво је у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа у 2023. години укључило трошкове транспортних услуга у 2023. години у проценту од 80% од укупног износа трошкова транспортних услуга, односно у износу од 10.277 хиљада динара, остале личне расходе и накнаде у проценту од 60% од укупног осталих личних расхода и накнада, односно у износу од 7.494 хиљаде динара, трошкове услуга одржавања некретнина, постројења и опреме у проценту од 100% односно у најмањем износу од 39.318 хиљада динара, а који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе, ни у складу са параграфом 12 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема јер трошкови услуге одржавања некретнина, постројења и опреме у најмањем износу од 39.318 хиљада динара не чине трошкове свакодневног одржавања, а нису признати у књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме. (2.9 – Залихе недовршене производње и готови производи)
8. Друштво је, без сагласности Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину којом се остварени нето добитак у износу од 45.718 хиљада динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција и Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину којом се остварени нето добитак у износу од 2.521 хиљаде динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, што није у складу са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину, односно са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину.

Такође, Друштво није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године и Законом о буџету за 2019. годину. (2.14 – Капитал)

9. Друштво је исказало обавезе из пословања у мањем износу од 529 хиљада динара јер није плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (2.16 – Обавезе из пословања)

ПРИОРИТЕТ 3³

У поступку ревизије нису откривене неправилности трећег приоритета.

2. Резиме препорука

ПРИОРИТЕТ 1

1. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да код надлежних органа покрену иницијативу за именовање представника Републике Србије у Скупштини Друштва, чланова Надзорног одбора Друштва и извршних директора Друштва, у складу за законом. (1.1 – Финансијско управљање и контрола – Препорука број 1)

ПРИОРИТЕТ 2

2. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да успоставе адекватан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору односно да донесу Стратегију управљања ризиком и да подносе годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле Министарству финансија – Централној јединици за хармонизацију. (1.1 – Финансијско управљање и контрола – Препорука број 2)
3. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да успоставе интерну ревизију у складу са чланом 82 Закона о буџетском систему и чланом 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору. (2.3 – Интерна ревизија – Препорука број 3)
4. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема врше револаризацију постројења и опреме које се након почетног признавања исказују по фер вредности. (Некретнине, постројења и опрема. (2.4 – Грађевински објекти – Препорука број 4)
5. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема врше револаризацију постројења и опреме која се након почетног признавања исказују по фер вредности. (2.4 – Постројења и опреме – Препорука број 5)
6. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да утврде износ трошкова радне снаге за монтажу опреме за коју су ангажовани запослени Друштва и да у набавну вредност постројења и опреме укључе износ трошкова у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. (2.6 – Некретнине, постројења и опрема у припреми – Препорука број 6)

³ ПРИОРИТЕТ 3 – Неправилности које је могуће отклонити у року до три године

7. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да залихе недовршене производње и готових производа евидентирају у складу са МРС 2 – Залихе, односно да у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа укључују само трошкове који доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање и да некретнине, постројења и опрему евидентирају у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. (2.9 – Залихе недовршене производње и готови производи – Препорука број 7)
8. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину и Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину доставе Влади на сагласност а да до добијања сагласности, износ од 2.521 хиљада динара, који је у пословним књигама евидентиран у оквиру резерви из добити, евидентира се у оквиру позиције нераспоређене добити. (2.14 – Капитал – Препорука број 8)
9. Препоручујемо одговорним лицима Друштва да се преиспитају плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза и да се поступи у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике. (2.16 – Обавезе из пословања – Препорука број 9)

ПРИОРИТЕТ 3

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

III ЗАХТЕВ ЗА ДОСТАВУ ОДАЗИВНОГ ИЗВЕШТАЈА

Компанија Прва искра - наменска производња а. д. Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич, је на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужна да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Компанија Прва искра - наменска производња а. д. Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич је у обавези да у одазивном извештају искаже мере исправљања по основу откривених неправилности, односно свих налаза датих у Извештају о ревизији правилности пословања, као и да поступи по датим препорукама осим оних који су отклоњени у току обављања ревизије и садржани у поглављу Мере предузете у поступку ревизије. За мере исправљања је дужно да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За налазе, односно неправилности за које су дате препоруке првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана Компанија Прва искра – наменска производња а. д. Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич у обавези је да достави доказе о отклањању неправилности односно предузимању мера исправљања;

2. За налазе, односно неправилности за које су дате препоруке другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до годину дана Компанија Прва искра - наменска производња а. д. Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич у обавези је да достави акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања неправилности или смањења ризика од појављивања неправилности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице;

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјекат ревизије у чијем су пословању откривене неправилности, не подносе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст. 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева број 41
11000 Београд, Србија
25. октобар 2024. године

IV КАРАКТЕРИСТИКЕ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија је спроведена на основу члана 9 Закона о Државној ревизорској институцији⁴, Програма ревизије Државне ревизорске институције за 2023. годину и Закључка о спровођењу ревизије Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич.⁵

1. Предмет ревизије

Спроводи се ревизија правилности пословања Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич, која се односи на предузимања мера за отклањање неправилности утврђених у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину.

2. Ревидирани период пословања

Ревизијом је обухваћено пословање субјекта ревизије у периоду од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године.

3. Информације о субјекту ревизије

Компанија Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич (у даљем тексту: Друштво) се, усклађујући се са Законом о предузећима, као самостално привредно друштво организовала 25. јануара 1990. године, под именом Предузеће „Прва искра – наменска производња“ Барич са потпуном одговорношћу. Пре тога је, кроз разне облике организовања, била део система који је 23. јануара 1948. године основала Влада ФНРЈ као предузеће „Прва искра“ предузеће, Барич.

Друштво се Решењем Привредног суда у Београду посл.бр. II–FI–4735/97 од 14. јула 1997. године организовало као Компанија „Прва искра – наменска производња“ а. д. Београд–Барич, са матичним бројем: 07026293.

Решењем Агенције за привредне регистре број БД 43277/2005 од 1. јула 2005. године извршено је превођење Друштва у Регистар привредних субјеката.

Друштво је организовано у правној форми акционарског друштва са 30,47667 % друштвеног капитала. На дан 31. децембар 2023. године 69,47609 % акција су у власништву правних лица, а 0,04724 % у власништву физичких лица. Највећи акционари Друштва су Република Србија са 43,07% акција, Фонд за развој Републике Србије са 8,0852% акција, Град Београд са 5,67210% акција, ЕПС дистрибуција д. о. о., Београд са 5,01126% акција, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање са 4,41733 % акција, Беобанка а. д. Београд у стечају са 2,30363% акција и Национална служба за запошљавање са 0,90638% акција.

Основна делатност Друштва је производња експлозива.

Према Статуту Друштва, поред претежне делатности Друштво ће обављати и делатности међународне шпедиције и царинског заступања, а може обављати и све друге делатности, које нису законом забрањене, укључујући инжењеринг и спољнотрговинску делатност.

Друштво поседује дозволу за производњу наоружања и војне опреме.

Друштву је уписано у Регистар лица овлашћених за обављање послова извоза и увоза наоружања и војне опреме, брокерских услуга и техничке помоћи.

Друштво је уписано у Регистар произвођача активних супстанци.

Друштво је члан Групације одбрамбене индустрије Србије на основу Уредбе о групацији Одбрамбена индустрија Србије коју је донела Влада Републике Србије 31. децембра 2019. године.

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 – др. закон,

⁵ Број: 400-41/2024-06/1 од 4. јануара 2024. године,

Пуно пословно име Друштва је: Компанија Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич

Скраћено пословно име Друштва је: Прва искра – наменска производња а. д. Барич
Матични број: 07026293

Порески идентификациони број: 101208945

Седиште Друштва је у Баричу, Београд – Обреновац, улица Баричка Река бб, Барич.

Претежна делатност Друштва је: 2051 – Производња експлозива

Органи Друштва су скупштина, надзорни одбор и извршни одбор.

4. Обим ревизије, ограничења у погледу обима

У складу са ISSAI 4000 – Стандард за ревизију правилности пословања и са усвојеним приступом у Државној ревизорској институцији прибавили смо довољно адекватних и поузданих доказа за давање закључка да ли је предмет ревизије, по свим материјално значајним питањима у складу са применљивим критеријумима.

Ови поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености са прописима.

Ради израде плана ревизије спровели смо процену ризика материјално значајне неусклађености са прописима по мерама исправљања за које су дате препоруке у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину⁶.

На основу процене ризика утврђено је постојање ризика у предузимању мера исправљања по препорукама датим у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину.

Ради остваривања циљева ревизије, а на основу процене ризика, спровели смо адекватне ревизорске поступке да би у разумној мери добили уверавање да ли су мере исправљања по препорукама дати у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину спроведене на задовољавајући начин.

Приликом спровођења ревизије није било ограничења у погледу обима, посматране су све препоруке које су дате у претходно спроведеној ревизији и које су описане у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину.

Друштво је у законском року доставило Одазивни извештај⁷ у ком је навело које је мере исправљања предузело ради отклањања утврђених неправилности, а на основу ког је Државна ревизорска институција издала Послеревизиони извештај о мерама исправљања Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич по ревизији финансијских извештаја за 2019. годину⁸.

У Послеревизионом извештају о мерама исправљања Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич утврђено је да је за 15 неправилности Друштво предузело мере исправљања које су оцењене као задовољавајуће, а за пет неправилности мере исправљања су оцењене као делимично задовољавајуће.

⁶ Број 400-2630/2019-06/11 од 23. новембра 2020. године

⁷ Број 18 од 23. фебруара 2021. године

⁸ Број 400-2630/2019-06/15 од 14. децембра 2021. године,

5. Критеријуми

У ревизији правилности пословања Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич извршена је процена усклађености предмета ревизије са следећим прописима који су идентификовани као извор критеријума:

- 1) Закон о Државној ревизорској институцији;⁹ (члан 10),
- 2) Закон о буџетском систему;¹⁰
- 3) Закон о раду;¹¹
- 4) Закон о рачуноводству;¹²
- 5) Интерна акта субјекта ревизије.

6. Методологија рада

У вршењу ове ревизије спровели смо следеће поступке:

- Анализу прописа, општих и интерних аката који уређују области у којима су утврђене неправилности у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2019. годину,
- Испитивање активности, одлука Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич у вези са предузимањем мера за отклањање утврђених неправилности у Извештају о ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2019. годину,
- Интервјуисање одговорних особа Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич.

Након добијања довољних и одговарајућих доказа за оцену предмета ревизије састали смо се са представницима Друштва како бисмо их упознали са прелиминарним налазима и закључцима ревизије, потврдили тачност чињеница и добили одговоре и коментаре одговорних лица.

7. Стандарди ревизије примењени у ревизији

Ревизија је извршена у складу са ИССАИ 100 „Фундаментални принципи ревизије јавног сектора“, ИССАИ 400 „Фундаментални принципи ревизије правилности пословања“ и ИССАИ 4000 „Стандард за ревизију правилности пословања“.

⁹ „Службени гласник РС“ бр. 101/2005, 54/2007, 36/2010 и 44/2018 – др. закон,

¹⁰ „Службени гласник РС“ бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/2011, 93/12, 62/13, 63/13-испр., 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20 и 118/21,

¹¹ „Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – одлука УС, 113/17 и 95/18-аутентично тумачење,

¹² „Службени гласник РС“, бр. 73/2019 и 44/2021 – др. закон.

V Прилози

Прилог 1 – Интерна контрола и интерна ревизија

Интерна финансијска контрола представља скуп политика и процедура које руководство успоставља у циљу економичног, ефикасног и ефективног испуњавања циљева субјекта ревизије, поштовања спољашњих правила и политика управљања, заштите имовине и података, спречавања и препознавања превара и грешака, очувања квалитета рачуноводствених евиденција и правовременог пружања поузданих финансијских и управљачких информација. Интерна контрола у јавном сектору код корисника јавних средстава обухвата:

- 1) финансијско управљање и контролу;
- 2) интерну ревизију;
- 3) хармонизацију и координацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије коју обавља Министарство финансија – Централна јединица за хармонизацију.

1.1. Финансијско управљање и контрола

Сагласно Правилнику о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору¹³, финансијско управљање и контрола је систем политика, процедура и активности које успоставља, одржава и редовно ажурира руководиоца корисника јавних средстава, а којим се управљајући ризицима обезбеђује уверавање у разумној мери да ће се циљеви корисника јавних средстава остварити на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин кроз:

- пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима;
- потпуност, реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја;
- добро финансијско управљање и заштиту средстава и података (информација).

Финансијско управљање и контрола обухвата пет међусобно повезаних елемената: 1) контролно окружење; 2) управљање ризицима; 3) контролне активности; 4) информисање и комуникација; 5) праћење и процена система.

Органи Друштва су скупштина, надзорни одбор и извршни одбор (који чини три извршна директора од којих је један в. д. генералног директора и председник извршног одбора).

У Статуту Друштва одређено је да мандат представника државног капитала (који заступа интересе Републике Србије, Фонда за развој Републике Србије и Агенције за осигурање депозита – у име Беобанке у стечају) у Скупштини Друштва и мандат чланова Надзорног одбора Друштва траје најдуже четири године и да се извршни директори именују на четири године.

Откривена неправилност: Представник Републике Србије у Скупштини Друштва који је ту функцију вршио током 2023. године и врши је и даље, одређен је Закључком Владе од 29. августа 2019. године и мандат му је истекао 29. августа 2023. године.

Два члана Надзорног одбора Друштва који су ту функцију вршили током 2023. године и врше је и даље, изабрани су Одлуком Скупштине од 27. септембра 2019. године и мандат им је истекао 27. септембра 2023. године.

¹³ „Службени гласник РС“ број 89/19

Три извршна директора који су чланови Извршног одбора Друштва, од којих је један председник Извршног одбора – в. д. генералног директора и законски заступник Друштва, именовани су Одлуком Надзорног одбора од 23. јуна 2022. године, за обављање функције чланова Извршног одбора у мандатном периоду в. д. генералног директора од једне године или до избора генералног директора почев од 26. јуна 2022. године, што није у складу са чланом 41 Статута Друштва, којим је прописано да се извршни директори именују на четири године, ни са чланом 426 Закона о привредним друштвима којим је прописано да су, у случају дводомног управљања, органи акционарског друштва, скупштина, надзорни одбор и један или више извршних директора, односно извршни одбор.

Препорука број 1:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да код надлежних органа покрену иницијативу за именовање представника Републике Србије у Скупштини Друштва, чланова Надзорног одбора Друштва и извршних директора Друштва, у складу са законом.

Према Правилнику о организацији и систематизацији послова у Компанији „Прва искра – наменска производња“ а. д. Барич деловодни број 685 од 1. новембра 2022. године (који је, на основу члана 45 Статута, донео в. д. генералног директора Друштва и који представља пречишћен текст Правилнику о организацији и систематизацији послова у Компанији „Прва искра – наменска производња“ а. д. Барич деловодни број 82/4. Фебруара 2015. године са свим изменама и допунама у периоду од 1. марта 2015. до 31. октобра 2022. године), основне организационе јединице у Друштву су: организациона јединица производња и развој; организациона јединица комерцијала; организациона јединица енергетика, одржавање и инвестиције; организациона јединица правни, кадровски и општи послови; организациона јединица безбедност и здравље на раду, заштита од пожара, физичко техничко обезбеђење, послови одбране; организациона јединица конторла квалитета; организациона јединица рачуноводство и организационе јединице интегрисани систем менаџмента. У оквиру основних организационих јединица образују се унутрашње организационе јединице.

Мисија и визија Друштва утврђени су Пословником интегрисаног система менаџмента, издање број 5 од 11. септембра 2023. године. Мисија Друштва је да кроз однос заснован на обостраном поверењу лојалности и професионализму и доброј сарадњи препозна потребе својих клијената и нуди квалитетне производе из програма компаније и да заједно са оо 160 запслених, како инжењера тако и других стручних лица заједно, као успешан тим у предвиђеним роковима одговори на све захтеве клијената. Визија Друштва је да постане водећа компанија у делатности пројектовања, консалтинга, инжењеринга, производње и промета експлозива, која ће сталним проширење понуде и пружањем високо професионалних услуга задржати високу позицију на домаћем тржишту и свету.

Друштво је донело низ правилника, одлука, упутстава и процедура у циљу организације и реализације послова из своје делатности: Правилник о организацији и систематизацији послова, Правилник о рачуноводству и рачуноводственој политици, Правилник о кретању и евидентирању рачуноводствене документације, Акт о процени ризика на радном месту, План заштите од пожара, Санациони план са упутством о поступању у случају ванредног догађаја, План основне обуке из области ЗОП, Процедура поступање у случају опасности, удеса и ванредне ситуације, Правилник о руковању и одржавању електронских уређаја и инсталација на местима угроженим од експлозије, План организовања и спровођења мера безбедности и заштите тајних података, Правилник о утврђивању података значајних за одбрану који се морају чувати као државна службена и пословна тајна, Правилник о трошковима рекламе и пропаганде и трошкова репрезентације и друго.

Друштво је у 2011. години успоставило систем менаџмента квалитетом у складу са стандардом СРПС ИСО 9001:2008. У 2023. години Друштво је усвојило пето издање Пословника интегрисаног система менаџмента које је израђено у складу са захтевима стандарда које Друштво поседује. Министарство одбране Републике Србије доделило је Друштву сертификате којима се потврђује да је Друштво успоставило: систем менаџмента квалитетом према захтевима стандарда СРПС ИСО 9001:2015, систем менаџмента заштитом животне средине према захтевима стандарда СРПС ИСО 14001:2015, систем менаџмента безбедношћу и здравља на раду према захтевима стандарда СРПС ИСО 45001:2018, систем менаџмента квалитетом према захтевима стандарда СОРС 9000/21.

Друштво је презентовало листу Идентификација и процена ризика за 2023. годину.

У складу са усвојеним Пословником интегрисаног система менаџмента Друштво је, преко интерних проверивача, у току 2023. године извршило две интерне провере.

Генерални директор Друштва донео је Наредбу 23. новембра 2021. године о формирању радне групе која ће припремити Стратегију управљања ризицима, којом ће се утврдити поступак управљања класификованим и ранжираним ризицима на нивоу компаније, а у циљу обезбеђења одговорног управљања којим ће се на вишем нивоу обезбедити законитост, економичност, ефикасност, ефективност корпоративног управљања.

Руководство Друштва до краја 2023. године није усвојило стратегију управљања ризиком која представља основ за идентификовање ризика, те њихову процену и контролу у складу са чланом 7 став 2 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2023. годину Друштво није доставило Министарству финансија – Централна јединица за хармонизацију, што није у складу са чланом 19 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Откривена неправилност: Друштво није успоставило систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, јер није усвојило стратегију управљања ризиком и није доставило Министарству финансија – Централна јединица за хармонизацију годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што није у складу са чланом 7 став 2 и са чланом 19 Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Препорука број 2:

Препоручујемо одговорним лицима да успоставе адекватан систем финансијског управљања и контроле у складу са Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, односно да донесу Стратегију управљања ризиком и да подносе годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле Министарству финансија – Централној јединици за хармонизацију.

1.2 Интерна ревизија

Одредбама члана 82 Закона о буџетском систему прописана је обавеза успостављања интерне ревизије код корисника јавних средстава.

Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору¹⁴ прописани су стандарди и методолошка упутства за поступање и извештавање интерне ревизије и ближе су уређени послови интерне ревизије.

Одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору, прописано је да интерну ревизију корисници јавних средстава успостављају на један од следећих начина:

1) организовањем посебне функционално независне организационе јединице за интерну ревизију у оквиру корисника јавних средстава, која непосредно извештава руководиоца корисника јавних средстава;

2) организовањем заједничке јединице за интерну ревизију на предлог два или више корисника јавних средстава која ће обављати функцију интерне ревизије код свих корисника јавних средстава који су се споразумели о њеном организовању, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија;

3) обављањем интерне ревизије од стране јединице интерне ревизије другог корисника јавних средстава, на основу споразума, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија;

4) обављањем интерне ревизије од стране интерне ревизије надлежног директног корисника буџетских средстава Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, у складу са планом те јединице интерне ревизије.

Изузетно, кад не постоје услови за организовање јединице за интерну ревизију из става 1. овог члана, послове јединице за интерну ревизију може да обавља и интерни ревизор запослен код корисника јавних средстава, односно интерни ревизор са којим је закључен уговор о обављању тих послова. У том случају, интерни ревизор обавља послове руководиоца службе за интерну ревизију прописане овим правилником.

Друштво, које је корисник јавних средстава по Закону о буџетском систему, није успоставило интерну ревизију на начин прописан у члану 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

Откривена неправилност: Друштво као корисник јавних средстава није успоставило интерну ревизију у складу са одредбама члана 82 Закона о буџетском систему и одредбама члана 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање интерне ревизије у јавном сектору.

Препорука број 3:

Препоручујемо одговорним лицима да успоставе интерну ревизију у складу са чланом 82 Закона о буџетском систему и чланом 3 Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

¹⁴ „Службени гласник РС“, број 99/2011, 106/2013 и 84/2023

Прилог 2 – Мере исправљања неправилности утврђених у спроведеној ревизији финансијских извештаја Компаније Прва искра – наменска производња а. д. – Привредно друштво за производњу експлозива Барич, Барич за 2020. годину у делу који се односи на финансијске извештаје

2.1. Неправилност у вези са вредновањем нематеријалне имовине

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво није проценило користан век нематеријалне имовине коју исказује у износу од 9.525 хиљада динара (техничку документацију за производњу бризантних експлозива), што није у складу са параграфима 88 и 89 МРС 38 – Нематеријална имовина. Такође, Друштво није вршило преиспитивање корисног века употребе нематеријалне имовине (софтвер и остала права) у складу са параграфом 104 МРС 38 – Нематеријална имовина и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама у вези са коришћењем нематеријалне имовине знатно различита од претходних нити је прилагодило стопе амортизације новим околностима. Наведено има за последицу исказивање у аналитичкој евиденцији нематеријалне имовине (софтвер и остала права) која су и даље у употреби, а немају исказану садашњу вредност. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 614 хиљада динара.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Увидом у стање нематеријалне имовине на дан 31. децембар 2023. године и набавку нематеријалне имовине у 2023. години утврђено је да је Друштво извршило попис нематеријалне имовине на дан 31. децембар 2023. године и вршило обрачун амортизације на основу утврђеног корисног века.

Налаз: Друштво је у 2023. години у целости отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво проценило користан век нематеријалне имовине коју исказује на дан 31. децембар 2023. године у износу од 6.869 хиљада динара.

2.2. Неправилност у вези са пописом земљишта

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Изражавамо резерву у исказану вредност земљишта у износу од 130.334 хиљаде динара, јер Друштво није вршило попис земљишта на дан 31. децембар 2019. године, што није у складу са чланом 16 Закона о рачуноводству.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво је на дан 31.12.2023. године извршило попис земљишта које је исказало у финансијским извештајима у износу од 455.211 хиљада динара. Такође, Друштво је устројило аналитичку евиденцију земљишта.

Налаз: Друштво је у 2023. години у целости отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво на дан 31.12.2023. године извршило попис земљишта које је исказало у финансијским извештајима у износу од 455.211 хиљада динара.

2.3. Неправилност у вези са вредновањем грађевинских објеката

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво у 2019. години и у претходним периодима није вршило преиспитивање корисног века употребе грађевинских објеката у складу са параграфом 51 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама корисног века употребе знатно различита од претходних, нити је прилагодило стопе амортизације новим околностима. Наведено има за последицу исказивање у аналитичкој евиденцији одређеног броја средстава која су и даље у употреби, а немају исказану садашњу вредност, односно укупни трошкови амортизације су распоређени током дела корисног века употребе средстава, а не током целог периода коришћења. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 6.349 хиљада динара, што чини 0,65 % укупне набавне вредности грађевинских објеката (970.369 хиљада динара).

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

У финансијским извештајима за 2023. годину Друштво је исказало грађевинске објекте у износу од 414.944 хиљаде динара садашње вредности.

Одлуком о изменама и допунама правилника о рачуноводству и рачуноводственој политици број 69 од 30. јануара 2019. године коју је донео Надзорни одбор Друштва 30. децембра 2019. године дефинисано је да се некретнина постројења и опреме након почетног признавања, односно након почетног признавања некретнине, постројења и опрема, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштену вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења. Поштену вредност некретнине, постројења и опреме чини њихова тржишна вредност која се утврђује проценом. Када не постоји доказ тржишне вредности, због посебности постројења и опреме и због тога што се они ретко продају, осим ако део сталног средства, они су процењују по амортизованој вредности њихове замене.

Друштво је извршило процену фер вредности грађевинских објеката на дан 31. децембар 2019. године и по том основу евидентирало ревалоризационе резерве у износу од 244.902 хиљаде динара.

У 2023. години Друштво је евидентирало смањење исправке вредности за три грађевинска објекта набавне вредности 24.280 хиљада динара у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од 4.034 хиљаде динара на основу измене корисног века за објекте чија је садашња вредност на 1. јануара 2023. године износила нула динара. За наведене објекте формирана је ревалоризациона резерва у износу од 3.907 хиљада динара.

Откривена неправилност : Друштво је делимично отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године. Друштво је извршило процену фер вредности грађевинских објеката на дан 31. децембар 2019. године и рачуноводственим политикама дефинисало да се некретнине, постројења и опреме, након почетног признавања, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштenu вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења.

Међутим, Друштво је у 2023. години извршило процену корисног века за грађевинске објекте набавне вредности 24.280 хиљада динара (која на дан 1. јануар 2023. године нису имала исказану садашњу вредност), а које исказује по ревалоризованој вредности и за које су формиране ревалоризационе резерве у износу од 3.907 хиљада динара, кориговало стопе амортизације и у пословним књигама евидентирало промену корисног века као исправку грешке из ранијих година на терет исправке вредности грађевинских објеката у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од 3.907 хиљада динара.

Након извршене процене тржишне вредности некретнина на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 414.944 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација, односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Препорука број 4:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема врше ревалоризацију постројења и опреме која се након почетног признавања исказују по фер вредности.

2.4. Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Након извршене процене тржишне вредности постројења – опреме у 2012. години за групу средстава чија набавна вредност на дан 31. децембар 2019. године износи 137.523 хиљаде динара, а која се сагласно усвојеним рачуноводственим политикама након почетног признавања исказују по моделу фер вредности, Друштво није вршило ревалоризацију постројења – опреме, нити је утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 31 и 34 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема. У оквиру наведене опреме исказана је опрема набавне вредности 105.614 хиљада динара која нема исказану садашњу вредност.

Увидом у аналитичку евиденцију постројења и опреме утврђено је да постоји опрема (35 ставки) коју Друштво користи за обављање делатности, а нема исказану набавну вредност. Наведена опрема испуњава услове за признавање, прописане параграфом 7 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема, а Друштво није извршило процену фер вредности као иницијално признавање имовине која има карактер набавне вредности и одредило користан век употребе у складу са параграфом 7 и 23 МРС 16 – Некретнине, постројења и усвојеним рачуноводственим политикама по којима се део постројења и опреме вреднује по методу набавне вредности. Такође, Друштво у 2019. години није вршило преиспитивање корисног века употребе постројења и опреме у складу са параграфом 51 МРС 16 – Некретнине,

постројења и опрема и самим тим није вршило промену рачуноводствене процене у ситуацијама када су очекивања заснована на новим проценама корисног века употребе знатно различита од претходних, нити је прилагодило стопе амортизације новим околностима. Наведено има за последицу исказивање у аналитичкој евиденцији одређеног броја средстава која су и даље у употреби, а немају исказану садашњу вредност, односно укупни трошкови амортизације су распоређени током дела корисног века употребе средстава, а не током целог периода коришћења. Укупна набавна вредност описаних средстава на дан биланса стања износи 95.291 хиљаду динара, што чини 10,52 % укупне набавне вредности постројења и опреме (905.494 хиљаде динара).

Друштво је у 2019. години извршило процену корисног века за опрему набавне вредности 22.000 хиљаде динара коју исказује по фер вредности и за које су формиране ревалоризационе резерве у износу од 22.000 хиљаде динара, кориговало стопе амортизације и у пословним књигама евидентирало промену корисног века као исправку грешке из ранијих година на терет исправке вредности постројења и опреме и у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од 4.466 хиљада динара. Друштво за наведену опрему није вршило процену вредности како би иста била исказана по тржишној (фер) вредности у складу са параграфом 31 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и усвојеним рачуноводственим политикама. На тај начин Друштво је преценило исправку вредности постројења и опреме и преценило нераспоређену добит из ранијих година у износу од 4.466 хиљада динара.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као делимично задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

У финансијским извештајима за 2023. годину Друштво је исказало постројења и опрему у износу од 340.061 хиљаде динара садашње вредности.

Одлуком о изменама немана и допуна правилника о рачуноводству и рачуноводственој политици број 69 од 30. јануара 2019. године коју је донео Надзорни одбор Друштва 30. децембра 2019. године дефинисано је да се некретнина постројења и опреме након почетног признавања, односно након почетног признавања некретнине, постројења и опрема, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштену вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења. Поштену вредност некретнине, постројења и опреме чини њихова тржишна вредност која се утврђује проценом. Када не постоји доказ тржишне вредности, због посебности постројења и опреме и због тога што се они ретко продају, осим ако део сталног средства, они су процењују по амортизованој вредности њихове замене.

Друштво је извршило процену фер вредности постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године и по том основу евидентирало ревалоризационе резерве у износу од 129.355 хиљада динара.

У 2023. години Друштво је евидентирало смањење исправке вредности за 27 ставки опреме (набавне вредности 448.767 хиљада динара) у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од 176.012 хиљада динара на основу измене корисног века за објекте од којих за 21 ставки опреме набавне вредности 208.914 хиљада динара садашња вредност на дан 1. јануар 2023. године износила нула динара. За наведене објекте формирана је ревалоризациона резерва у износу од 52.405 хиљада динара.

Откривена неправилност : Друштво је делимично отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године. Друштво је извршило процену фер вредности постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године и рачуноводственим политикама дефинисало да се некретнине, постројења и опреме, након почетног признавања, исказују по ревалоризованој вредности, која изражава њихову поштену вредност на датум ревалоризације, умањену за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке због обезвређења.

Међутим, Друштво је у 2023. години извршило процену корисног века за опрему набавне вредности 448.767 хиљада динара (на дан 1. јануар 2023. године опрема набавне вредности 208.914 хиљада динара није имала исказану садашњу вредност), а које исказује по ревалоризованој вредности и за које су формиране ревалоризационе резерве у износу од 52.405 хиљада динара, кориговало стопе амортизације и у пословним књигама евидентирало промену корисног века као исправку грешке из ранијих година на терет исправке вредности постројења и опреме у корист нераспоређене добити из ранијих година у износу од 176.012 хиљада динара. Такође, у оквиру постројења и опреме исказана је опрема набавне вредности 73.503 хиљаде динара која нема исказану садашњу вредност, што чини 21,61 % укупне набавне вредности постројења и опреме (1.050.210 хиљада динара).

Након извршене процене тржишне вредности, постројења и опреме на дан 31. децембар 2019. године које су исказане у износу од 340.061 хиљаде динара, Друштво није утврђивало да ли се фер вредност ревалоризованог средства битно разликује од његове књиговодствене вредности и да ли је потребна даља ревалоризација односно није утврђивало кретања фер вредности како би обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода сагласно параграфима 34, 31 и 36 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Препорука број 5:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема врше ревалоризацију постројења и опреме која се након почетног признавања исказују по фер вредности.

2.5. Неправилност у вези са вредновањем инвестиционих некретнина

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Изражавамо резерву у исказану вредност инвестиционих некретнина у износу од 6.220 хиљада динара набавне вредности и 4.233 хиљаде динара исправке вредности, јер Друштво није за инвестиционе некретнине у својим рачуноводственим политикама дефинисало критеријуме за признавање и накнадно мерење након почетног признавања у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Одлуком о изменама немана и допуна правилника о рачуноводству и рачуноводственој политици број 69 од 30. јануара 2019. године коју је донео Надзорни одбор Друштва 30. децембра 2019. године дефинисани су критеријуми за признавање и накнадно мерење након почетног признавања у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

Налаз: Друштво је у целости отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер су Одлуком о изменама немана и допуна правилника о рачуноводству и рачуноводственој политици број 69 од 30. јануара 2019. године коју је донео Надзорни одбор Друштва 30. децембра 2019. године дефинисани критеријуми за признавање и накнадно мерење након почетног признавања у складу са МРС 40 – Инвестиционе некретнине.

2.6. Неправилност у вези са вредновањем постројења и опреме у припреми

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказује износ од 98.870 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу који обухвата опрему и материјал за изградњу постројења за производњу, за које Друштво није устројило аналитичку евиденцију према врсти, количини и вредности, што није у складу са чланом 11 Закона о рачуноводству и нема рачуноводствене исправе које би служиле као основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима (радне налоге и требовање) односно утврђивање набавне вредности / цене коштања, што није у складу са чланом 8 Закона о рачуноводству. Такође, у поступку ревизије је утврђено да су за монтажу опреме (која обухвата машинске и електро радове) која чини саставни део постројења ангажовани запослени Друштва, а у поступку ревизије нису презентовани радни налози, нити је Друштво утврђивало износ трошкова радне снаге и наведене трошкове укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као делимично задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказало износ од 128.428 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу који обухвата и опрему и материјал за изградњу постројења за производњу у износу од 65.169 хиљада динара.

Откривена неправилност: Друштво је **делимично отклонило** неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године. Друштво је у оквиру некретнина, постројења и опрема у припреми исказало износ од 128.428 хиљада динара који се односи на улагања у изградњу постројења за производњу који обухвата опрему и материјал за изградњу постројења за производњу у износу од 65.169 хиљада динара за које је Друштво устројило аналитичку евиденцију према врсти, количини и вредности и да радни налози и требовања чине рачуноводствене исправе које служе као основ за евидентирање улагања на појединачним постројењима и за евидентирање трошкова одржавања.

Међутим, Друштво није утврђивало износ трошкова радне снаге за монтажу опреме (која обухвата машинске и електро радове), а за коју су ангажовани запослени Друштва и наведене трошкове укључило у цену коштања појединачног постројења у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

Препорука број 6:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да утврде износ трошкова радне снаге за монтажу опреме за коју су ангажовани запослени Друштва и да у набавну вредност постројења и опреме укључе износ трошкова у складу са параграфима 16 и 17 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

2.7. Неправилност у вези са евидентирањем дугорочних финансијских пласмана

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво у оквиру осталих дугорочних финансијских пласмана исказује потраживања која потичу из ранијих година у износу од 500 хиљада динара и за која у поступку ревизије нису презентоване рачуноводствене исправе којима се доказује основ признавања, а није преиспитивало да ли иста испуњавају услове за признавање на позицији дугорочних финансијских пласмана и није вршило евентуално обезвређење у складу са захтевима МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво је у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу осталих дугорочних пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020. године, евидентирало отпис осталих дугорочних пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 500 хиљада динара.

Друштво је у оквиру осталих дугорочних финансијских пласмана у 2023. години евидентирало потраживања у износу од 155.455 хиљада динара која се односе на:

– потраживања по основу уговора о откупу станова у друштвеној својини закључених између Друштва као продавца и купца који је купац стана из претходно закљученог уговора о закупу стана, које је Друштво као носилац права располагања становима закључивало са запосленима који су користили станове по основу закључених уговора о закупу.

– потраживања од запослених по основу уговора о зајму за решавање стамбених потреба радника које је друштво закључивало са запосленима на основу Правилника о решавању стамбених потреба запослених и одлука Надзорног одбора Друштва. Зајмови су запосленима дати за куповину стана, за побољшање становања и за отплату анuitета по кредитима за стамбену изградњу. У 2023. години одобрени су зајмови за решавање стамбених потреба у укупном износу од 21.304 хиљаде динара.

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво је у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу осталих дугорочних пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020. године, евидентирало отпис осталих дугорочних пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 500 хиљада динара.

2.8. Неправилност у вези са евидентирањем набавне вредности залиха

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво у набавну вредност материјала (угља) није укључило зависне трошкове набавке (трошкови превоза) у износу од 7.146 хиљада динара, што није у складу са параграфима 10 и 11 МРС 2 – Залихе. У складу са захтевима МРС 2 – Залихе набавна вредност/цена коштања залиха обухвата све трошкове набавке, трошкове конверзије и друге трошкове настале у процесу довођења залиха на садашњу локацију и у садашње стање.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво у 2023. години у набавну вредност материјала (угља) укључило зависне трошкове набавке (трошкови превоза) у складу са параграфима 10 и 11 МРС 2 – Залихе, односно набавна вредност залиха материјала (угља) обухватала је све трошкове набавке и друге трошкове настале у процесу довођења залиха на садашњу локацију и у садашње стање.

2.9. Неправилност у вези са вредновањем залиха недовршене производње и готових производа

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво је у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа укључило трошкове (трошкови продаје робе, трошкови зарада и накнада зарада непроизводних радника) у износу од 60.194 хиљаде динара који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе. Последица наведеног поступања Друштва је исказивање у финансијским извештајима за 2019. годину прецењених залиха недовршене производње у износу од 4.645 хиљада динара, готових производа у износу од 10.141 хиљаде динара и потцењено смањење вредности залиха недовршене производње и услуга и готових производа у износу од 14.786 хиљада динара.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као делимично задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Откривена неправилност : Друштво је **делимично отклонило** неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године. Друштво је у цену коштања укључило трошкове зарада за запослене који доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе.

Међутим, Друштво је у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа у 2023. години укључило трошкове транспортних услуга у 2023. години у проценту од 80% од укупног износа трошкова транспортних услуга, односно у износу од 10.277 хиљада динара, остале личне расходе и накнаде у проценту од 60% од укупног осталих личних расхода

и накнада, односно у износу од 7.494 хиљаде динара, трошкове услуга одржавања некретнина, постројења и опреме у проценту од 100% односно у најмањем износу од 39.318 хиљада динара, а који не доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање, што није у складу са захтевима параграфа 10 МРС 2 – Залихе, ни и у складу са параграфом 12 МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема јер трошкови услуге одржавања некретнина, постројења и опреме у најмањем износу од 39.318 хиљада динара не чине трошкове свакодневног одржавања, а нису признати у књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме.

Препорука број 7:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да залихе недовршене производње и готових производа евидентирају у складу са МРС 2 – Залихе, односно да у цену коштања залиха недовршене производње и готових производа укључују само трошкове који доприносе довођењу залиха на садашњу локацију и у садашње стање и да некретнине, постројења и опрему евидентира у складу са МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема.

2.10. Неправилност у вези са евидентирањем залиха робе

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Изражавамо резерву у исказану вредност залиха робе у царинском складишту у износу од 4.044 хиљаде динара на дан 31. децембар 2019. године, јер Друштво није презентовало документацију на основу које су залихе робе у царинском складишту евидентирани у пословним књигама.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

У 2021. години на основу извештаја Централне пописне комисије број 21 од 25. јануара 2021. године и одлуке Надзорног одбора број 39 од 27. јануара 2021. године отписано је стање у царинском складишту јер је констатовано да се ради о курсној разлици, а да пописом није констатовано постојање робе у наведеном магацину.

Налаз: Друштво је у 2023. години у **целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво у 2021. години на основу извештаја Централне пописне комисије број 21 од 25. јануара 2021. године и одлуке Надзорног одбора број 39 од 27. јануара 2021. године отписало стање у царинском складишту јер је констатовано да се ради о курсној разлици, а да пописом није констатовано постојање робе у наведеном магацину. На дан 31. децембар 2023. године Друштво нема исказане залихе робе у царинском складишту.

2.11. Неправилност у вези са евидентирањем потраживања по основу продаје

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

У поступку ревизије је утврђено да је Друштво исказало потраживања од купаца у земљи која су старија од годину дана и више се не класификују као обртна средства јер не испуњавају услове прописане параграфом 66 МРС 1 – Презентација финансијских извештаја у укупном износу од 5.566 хиљада динара, а за иста Друштво није вршило процену наплативости, као ни умањење вредности истих, што није у складу са параграфима 58, 59 и 63 МРС 39 – Финансијски инструменти.

Такође, Друштво је наплаћена потраживања у 2020. години у износу од 96.702 хиљаде динара која су обезвређена у 2019. години као корективни догађај у складу са параграфом 8 МРС 10 – Догађаји после извештајног периода евидентирало у корист прихода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха, уместо корекцијом расхода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха, што није у складу са чланом 47 Правилника о Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике којим је прописано да се у оквиру расхода по основу обезвређења имовине које се вреднује по фер вредности кроз Биланс успеха, исказује обезвређење потраживања и краткорочних финансијских пласмана.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво извршило обрачун обезвређења потраживања у складу са МСФИ 9 Признавање обезбеђења – Финансијски инструменти.

2.12. Неправилност у вези са евидентирањем краткорочних финансијских пласмана

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво у оквиру краткорочних финансијских пласмана исказује потраживања која потичу из ранијих година у износу од 380 хиљада динара и за која у поступку ревизије нису презентоване рачуноводствене исправе којима се доказује основ признавања, а није преиспитивало да ли иста испуњавају услове за признавање на позицији краткорочних финансијских пласмана и није вршило евентуално обезвређење у складу са захтевима МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу краткорочних финансијских пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године, евидентирало отпис краткорочних финансијских пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 380 хиљада динара.

Друштво је у оквиру осталих краткорочних финансијских пласмана у 2023. години евидентирало потраживања по основу зајма у износу од 7.500 хиљада динара.

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер Друштво у пословним књигама на предлог пописне комисије која је извршила анализу краткорочних финансијских пласмана и Одлуке Надзорног одбора о усвајању Извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2020. године, евидентирало отпис краткорочних финансијских пласмана на терет расхода по основу директног отписа потраживања у износу од 380 хиљада динара.

2.13. Неправилност у вези са исказивањем краткорочних финансијских пласмана

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво није потраживања на дан 31. децембар 2019. године која исказује у пословним књигама у износу 116.906 хиљада динара свело на средњи курс валуте сагласно Уговору о регулисању међусобних односа закљученом у 2019. години са Експлозиви Rudex Предузеће за трговину, извоз увоз д. о. о., Београд (као Дужником), физичким лицем (као Солидарним дужником) и Друштвом (као Повериоцем) којим је уговорено да се доспеле неизмирене обавезе Дужника на дан закључења Уговора у износу од 166.940 хиљада динара (у противвредност 1.400.351,97 евра) измирују у року од 36 месеци у месечним ануитетима сходно плану отплате и да су месечни ануитети исказани у еврима, а плаћају се у динарима према званичном средњем курсу НБС на дан плаћања ануитета, што није у складу са параграфима 78, 86 и 88 МРС 39 – Финансијски инструменти. Такође, у поступку ревизије је утврђено да на дан закључења Уговора исказана потраживања у пословним књигама Друштва (као Повериоца) према дужнику износе 161.038 хиљада динара, што је мање за 5.901 хиљаде динара од износа који је наведен у Уговору, а у поступку ревизије није презентована документација на основу које је утврђен износ потраживања у износу од 5.901 хиљаду динара и да износ од 1.400.351,97 евра не представља девизну противвредност утврђеног динарског дуга на дан закључења уговора. Такође, утврђено је да су Друштву предате менице у којима је уписан износ дуга и датум доспећа иако је наведеним Уговором дефинисано да се Друштву предају бланко менице са уписаним датумом доспећа тако да доспевају истовремене са датумом доспећа ануитета из плана отплате.

Друштво је наплату потраживања по Уговору вршило реализацијом предатих попуњених меница и није вршило обрачун курсних разлика за наплаћене ануитете и није утврдило износ потраживања на дан 31. децембар 2019. године.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво је закључило Анекс уговора у 2020. години о регулисању међусобних односа којим је дефинисано да уговорене стране сагласно утврђују да потраживање Друштва као Повериоца на дан 31.12.2020. године износи 99.988 хиљада динара и да ће се измирити у року од 24 месеца према новом плану отплате, а увидом у пословне књиге утврђено је да Друштво на дан 31. децембар 2020. године исказује потраживање у наведеном износу. На дан 31. децембар 2023. године, по наведеном основу нису исказана потраживања јер су у целости наплаћена.

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер су потраживања у целости наплаћена.

2.14. Неправилност у вези са евидентирањем капитала

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Скупштина Друштва донела је Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2017. годину, број 499 од 7.маја 2018. године којом се остварена нето добит Друштва по финансијским извештајима за 2017. годину у износу од 193.608 хиљада динара распоређује у

резерве, са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, а 20. јуна 2019. године донела је Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2018. годину, број 450 од 20. јуна 2019. године којом се остварена нето добит Друштва по финансијским извештајима за 2018. годину у износу од 44.773 хиљаде динара распоређује у резерве, са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција.

Друштво је остварену добит у 2017. години у износу од 193.608 хиљада динара исказало у оквиру нераспоређене добити, а остварену добит у 2018. години у износу од 44.773 хиљаде динара у оквиру резерви.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2018. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2018. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2017. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да, изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција. Закључком Владе Републике Србије регулисано је да привредна друштва Одбрамбене индустрије Србије 20% припадајућег дела добити по основу власничког удела Републике Србије по завршном рачуну за 2017. годину, што износи 17.939 хиљада динара, уплате у буџет Републике Србије у року од 180 дана од дана доношења закључка, а да преостала расположива средства употребе за покриће губитака из претходних година и финансирање инвестиција.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2019. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2019. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2018. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, што износи 9.644 хиљаде динара, а да, изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Друштво је, без сагласности Владе Републике Србије, донело одлуке којима се утврђена добит за 2017. годину у износу од 193.608 хиљада динара и утврђена добит за 2018. годину у износу од 44.773 хиљаде динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, није донело одлуке о повећању капитала, што није у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године, ни Законом о буџету за 2019. годину.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као делимично задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво се у 2020. години обратило Влади Републике Србије дописом од 23. новембра 2020. године чији је предмет Достављање одлука скупштине акционара на сагласност Влади Републике Србије. У наведеном допису се наводи да се у складу са члановима 270, 329 и 441 Закона о привредним друштвима као и препоруком Државне ревизорске институције из

Извештаја о ревизији финансијских извештаја компаније „Прва Искра - наменска производња“ а. д. број 400–2630/2019–06/8 од 21. октобра 2020. године на већ донете одлуке о расподели добити за 2017, 2018 и 2019. годину, да сагласност предвиђена чланом 16 Закона о буџету Републике Србије, односно да се Друштво ослободи обавезе уплате сразмерног дела добити за ове године, с тим да се за тај износ повећа капитал, а расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција. Друштво је у допису Влади Републике Србије навело да као прилоге доставља Одлуке скупштине акционара за 2017, 2018 и 2019. годину, препорука из ревизије финансијских извештаја број 400–2630/2019–06/8, Биланс стања за 2017, 2018 и 2019. годину, Статистички анекс за 2017, 2018. и 2019. годину, приказ инвестиционих улагања у опрему и објекте. Друштво је износ од 44.773 хиљаде динара, који је у пословним књигама евидентирало у оквиру резерви из добити, евидентирало на позицију нераспоређене добити.

Међутим, иако је Друштво у 2020. години упутило Влади Републике Србије захтев за сагласност, односно да Друштво ослободи обавезе уплате сразмерног дела добити за 2017, 2018. и 2019. годину, до дана ревизије није добило сагласност на ове одлуке. Друштво није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године и Законом о буџету за 2019. годину.

Скупштина Друштва је 13. јула 2020. године, без сагласности Владе, донела Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину којом се остварени нето добитак у износу од 45.718 хиљада динара распоређује у резерве у складу са чланом 59 Статута са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, што није у складу са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину којима је прописано да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра текуће буџетске године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2019. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да, изузетно, обавезу по основу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак или повећа капитал или средства употреби за финансирање инвестиција. Друштво је остварену добит у 2019. години у износу од 45.718 хиљада динара исказало у оквиру нераспоређене добити.

Скупштина Друштва је 28. маја 2021. године, без сагласности владе, донела Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину којом се остварени нето добитак у износу од 2.521 хиљаде динара распоређује у резерве у складу са чланом 59 Статута са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, што није у складу са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину којима је прописано да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра текуће буџетске године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2020. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу по основу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак или повећа капитал или средства употреби за финансирање инвестиција. Друштво је остварену добит у 2020. години у износу од 2.521 хиљада динара исказало у оквиру резерви.

Скупштина Друштва је 18. маја 2022. године донела Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2021. годину којом се остварени нето добитак у износу од 6.124 хиљаде динара, делом остаје нераспоређена у складу са чланом 59 Статута у износу од 4.805 хиљада динара са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, док остатак у износу од 1.319 хиљада динара се уплаћује у Буџет Републике Србије у складу са чланом 16 став 2 Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину до 30. новембра 2022. године. Друштво је у пословним књигама евидентирало обавезе по основу уплате добити у износу од 1.319 хиљада динара у буџет Републике Србије.

Скупштина Друштва је 7. јуна 2023. године донела Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2022. годину којом остварени нето добитак у износу од 209.114 хиљаде динара, остаје нераспоређен, а у складу са чланом 59 Статута са наменом да се расположива ликвидна средства, уз сагласност Владе, употребе за финансирање инвестиција, у складу са чланом 16 став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину. Решењем број: 41–11385/2023 од 23. новембра 2023. године Влада Републике Србије је дала сагласност на Одлуку о расподели добити Друштва коју је донела Скупштина Друштва на седници од 7. јуна 2023. године.

Откривена неправилност: Друштво је делимично отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године. Друштво је, уз сагласност Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2022. годину према којој остварени нето добитак у износу од 209.114 хиљада динара, остаје нераспоређен са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција.

Друштво је донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2021. годину према којој остварени нето добитак у износу од 6.124 хиљаде динара, делом остаје нераспоређен, у износу од 4.805 хиљада динара са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, док се износ од 1.319 хиљада динара уплаћује у Буџет Републике Србије у складу са чланом 16 став 2 Закона о буџету Републике Србије за 2022. годину до 30. новембра 2022. године.

Друштво је, без сагласности Владе, донело Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину којом се остварени нето добитак у износу од 45.718 хиљада динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција и Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину којом се остварени нето добитак у износу од 2.521 хиљаде динара распоређује у резерве са наменом да се расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, што није у складу са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2020. годину, односно са одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину. Такође, Друштво није донело одлуке о расподели добити за 2017. и 2018. годину у складу са Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину, Закључком Владе Републике Србије број 41–4396/2019–1 од 9. маја 2019. године и Законом о буџету за 2019. годину.

Препорука број 8:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2019. годину и Одлуку о расподели добити по финансијском извештају за 2020. годину доставе Влади на сагласност, а да се до добијања сагласности, износ од 2.521 хиљада динара, који је у пословним књигама евидентиран у оквиру резерви из добити, евидентира у оквиру позиције нераспоређене добити.

2.15. Неправилност у вези са евидентирањем дугорочних резервисања

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2019. годину

Друштво је у пословним књигама на дан 31. децембар 2019. године исказало дугорочна резервисања за трошкове у гарантном року, у износу од 180.399 хиљада динара које је формирало у ранијем периоду, а за које на дан 31. децембар 2019. године нису испуњени услови да би се извршило признавање сагласно параграфу 14 МРС 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина. Наведено је имало за ефекат исказивање у финансијским извештајима за 2019. годину прецењених обавеза по основу дугорочних резервисања и потцењених прихода из ранијих година у износу од 180.399 хиљада динара.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Друштво је у финансијским извештајима за 2023. годину исказало резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених у износу од 25.348 хиљада динара.

Налаз: Друштво је у 2023. години у целости отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер је Друштво у 2020. години донело Одлуку о престанку признавања резервисања за трошкове у гарантном року и у пословним књигама смањило обавезе по основу дугорочних резервисања. На дан 31. децембар 2023. године Друштво нема формирана резервисања за трошкове у гарантном року.

2.16. Неправилност у вези са евидентирањем обавеза из пословања

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво је исказало обавезе из пословања у мањем износу од 908 хиљада динара јер није плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Откривена неправилност : Друштво је исказало обавезе из пословања у мањем износу од 529 хиљада динара јер није плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза исказало у оквиру датих аванса, што није у складу са чланом 32 Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Препорука број 9:

Препоручујемо одговорним лицима Друштва да преиспитају плаћања добављачима у већем износу од евидентираних обавеза и поступе у складу са Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

2.17. Неправилност у вези са евидентирањем трошкова производних услуга

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво је у 2019. години у оквиру трошкова производних услуга евидентирало трошкове консултантских услуга у износу од 12.419 хиљада динара који су настали тек у 2020. години, када је извршена услуга консултанта, сагласно уговорима закљученим са консултантима, према којима је обавеза Друштва за консултантску накнаду у износу од 12.419 хиљада динара настала у 2020. години наплатом потраживања од инокупаца са којима је Друштво закључило купопродајни уговор. Наведено поступање није у складу са чланом 19 Закона о рачуноводству и параграфима 27 и 28 МРС 1 – Презентација финансијских извештаја и има за последицу исказане прецењене трошкове производних услуга и прецењене обавезе у износу од 12.419 хиљада динара у финансијском извештају за 2019. годину.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Налаз: Друштво је у 2023. години **у целости** отклонило неправилност утврђену у ревизији која је спроведена 2020. године, јер у 2023. години нису настали трошкови производних услуга који се односе на консултантске услуге.

2.18. Неправилност у вези са евидентирањем нематеријалних трошкова

Откривена неправилност у ревизији финансијских извештаја за 2020. годину

Друштво је мање исказало трошкове по основу умањења зарада и мање исказало обавезе по основу умањења зарада у износу од 2.278 хиљада динара. Наиме, Друштво је обрачунало умањење зарада у износу од 5.586 хиљада динара и за исти износ мање исплатило зараде запосленима, а у пословним књигама је евидентирало трошкове по основу умањења зарада и обавезе по основу умањења зарада само у износу од 3.308 хиљада динара и на рачун јавних прихода Републике Србије по основу умањења зарада у 2019. години уплатило износ од 3.204 хиљаде динара.

Оцена мера исправљања у Послеревизионом извештају у 2021. години

У Послеревизионом извештају мера исправљања за ову неправилност оцењена је као задовољавајућа.

Пословање Друштва у 2023. години у вези са применом мера исправљања

Сходно одредбама Закона о престанку важења закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 86/2019), који је ступио на снагу 1. јануара 2020. године, Друштво није обрачунавало умањење зарада.